

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 — ;
Negyedévre 2 — 50 ;
Egy órára 1 — ;
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:
Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször
hirdetések alkú szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj min
den külön beiktatást 30 kr.

Iskolai év végén.

Debreczen, június 15.

Ezt is megértük.

A jó Isten, a ki a maga örök céljait bennünk és általunk is munkálja, az apró órák s rövid napok temérdek állomásain keresztül eljuttatott végre a kítűzött célhoz, hogy egy esztendei lőtásfutás, türelem, fáradság után rövid időre megpihenjünk.

Innen, erről az emelkedett nézőpontról tekintünk vissza az elvégzett utra s vessünk egy futó pillantást annak még szűnkebe ötlő kiválóbb pontjaira.

Ez az esztendő a tanítás ügyében is páratlanul áll sok előző s még több következő társa felett.

Nemzeti életünk ezeréves multjának ünnepe s az ebből fakadó lelkesedés, tiszta öröm, háládatosság és vidám remény mind-mind kifejezésre jutott, sőt igazán szólva, a legelevenebben éppen itt tükröződött, a nemzet jövőé életének apró reményeiben, a tanuló ifjúság fogékony elméjében, roslatlan lelkeben és tiszta szívében.

A mire a modern iskolázásnak olyan kevés alkalma, helyesebben mondva, olyan kevés gondja van, a nevelői eljárásra ez az esztendő bőségesen elegendő alkalmat és tán soha, legalább sok egymást felváltó nemzedék életében vissza nem térő becses anyagot nyújtott.

Elmondhatjuk, hogy ez az esztendő, a mellett, hogy az értelmi képzés terén minden elődjével diadalmasan megállja a versenyt: az érzelem és az akarat fejlesztése, szilárdítása, nemes tartalommal, biztos elvekkel ellátása szempontjából messzire elhagyja a közelmult valamennyi hasonló időszakát, és a jövőbe kihatólag hosszú időn keresztül lesz emlékezés tárgya az előtt a nemzedék előtt a mely szerencsés részese volt az általános nemzeti ünneplésnek.

A mint ez általánosságban igaz, úgy áll főképpen erre a mi szeretett városunkra és ennek tanügyére is.

Debreczen, az iskolák városa, — azt szokták mondani és ez a mondás nem üres szólam, hanem tiszta igazság.

Nincsen a tiszta magyarságnak egyetlen városa sem, a mely Debreczen-nel akár tanintézetének sokasága, akár azoknak kiválótsága szempontjából versenyre kelhetne.

E város ősi, helyes politikája fölismerte azt az óriási szellemi és anyagi erőt, a mely a hatalmas, hivatása magaslátán álló iskolázásból arra a köz-

ségre árad, a mely a maga nélkülözhető fölöslegét kamatozás végett iskolák alapítására fordítja.

Az így letett tőke nem csak szellemi emelkedésben, a melynek pénzértelme kiszámíthatlan, sőt minden értékelésen fölül áll: hanem anyagi gyarapodás alakjában is uzsorás mértékkel ontja kamatjait az okos alapító kincses házába.

Ha van a föld kerekégén város, a melynek életében ez az igazság megbizonyosodott: valamennyi között a legelső helyet Debreczen városa foglalja el.

Hogy mi lett volna sorsa Debreczennek virágzó iskolaügye nélkül, a kérdésre megtaláljuk a feleletet, ha megtekintjük a városunk körül fekvő többi város mai helyzetét.

Böszörmény, Szoboszló, Nagy-Kálló, a XVI-dik század közepén mindegyik volt olyan jelentékeny város, mint ez a mi szeretett czivitasunk, sőt annyiiban különb helyzetben voltak, hogy több kiváltságnak voltak szabados urai.

És ime ma mennyire fölöttük áll, mennyire elhagyta őket Debreczen városa úgy az anyagi téren, mint szellemi mérkőzés dicsőséges mezéjén.

Áldott legyen azoknak az értelmes őseinknek emléke, a kik városunk nagyságának égfelé emelkedő épületét e legszilárdabb fundamentumra rakták s olyan kincseket halmoztak föl az egymást felváltó nemzedékek számára, a miket a rozsdá és a moly meg nem emésztenek, sem a lopók el nem lopnak.

Az ősöknek ez az áldott gondolkozása, az ő munkájuk nyomán számunkra felfakadt temérdek forrása az anyagi és szellemi jólétnek, megszabja az irányt nekünk, ma élő nemzedéknek is, hogy mit kell tennünk, a végből, hogy nevünket hallhatatlanná, emlékezelünket áldottá tegyük az utánunk következő nemzedékek előtt.

Haladnunk kell azon az ösvényen, a melyen eddig s a melynek a mult éjszakájába visszanyuló részei oly tisztán ragyognak előttünk, mint nyári éjszakan a tejút a felhőtlen égbolton.

Istennek legyen érte hála, panaszra a most élő és munkáló nemzedék ellen sem nyithatjuk száunkat.

Nem, sőt igaz öröm, lelkesedés és reménység tölti el szívünket, mert ez a nemzedék is méltó akar lenni dicső őseihez s egyéb nagy alkatasaira azzal akarja feltenni a legremekebb koronát, hogy ősi főiskoláját, a melynek köszöni

minden eddigi haladását és dicsőségét, a jövő évezred nagy céljainav eredményesen való munkálhatása végett egyetemirangra kívánja emelni.

Ez is ennek az iskolai évnek a tanügyi vívmánya, mondhatjuk országos jelentőségű tanügyi diadala.

A mozgalom, a mely e nemes cél érdekében kezdeményezőleg megindult, most némi stagnálást mutat ugyan, de ez csak látszat.

A valóság az, hogy komoly férfiak, a legkomolyabb igyekezettel munkálkodnak ennek a fenséges tervnek a megvalósításán, s buzgó kutatással keresik azt a forrást, a mely a sok kínálkozó közül a legalkalmasabb, a legtáplálóbb s a meglevő szükségletek meg rövidítése nélkül is bőségesen elegendő legyen ennek a városnak szempontjából oly felséges alkotásnak a fentartására.

Bizva a működő férfiak ügyszereletében, bizva magának az eszmének életerejében s Debreczen sz. kir. város érdemes polgárságának nemes lelkületében: jó reménységgel várjuk a további fejleményeket.

Istennek pedig, a ki az apró órák s rövid napok temérdek állomásain keresztül idáig segített bennünket: igaz szívből fakadó hálát rebegünk ennek az iskolai évnek nagy és sokféle áldásaiért

Dr. Nagy Zsigmond.

A közoktatás állapota. A vallás-és közoktatásügy minisztermillennárius jelentése, melynek megjelenését már előre jeleztük, megjelent s egy 1420 lapra terjedő nagy kötetben ad számot az országgyűlésnek Magyarország közoktatásügyének jelenlegi állapotáról. A jelentés nyolcz szakaszra oszlik s miután a vallás- és közoktatásügyi miniszterium és az országos közoktatási tanács szervezetét ismereti, kiterjeszkedik a felsőbb tanintézetek és középiskolák egyenként való bemutatására, majd népoktatásunk történeti fejlődéséről, a népiskolai közoktatásról, szakiskolákról, közművelődési egyesületekről és humánus intézetekről szól részletesen. Egy szakaszt a művészeti intézetek, egy másikat a muzeumok és emlékek ismertetése foglal el. A jelentésnek nagy előnye, hogy a statisztikai adatok végtelen rubrikái mellett nem feledkezik meg minden fejezetnél áttekintő képét adni a tanügyi szakok jelenlegi állapotának, megismertetni történelmi fejlődésükkal. Hogy előtérbe ne volna állítva az ujabban elért eredmények, nem mondhatjuk, de hisz nem is lehet kívánni a minisztertől, hogy elrejtse, a mit alkotott éppen akkor, a mikor beszámolórol van szó. Némiképpen jubiláris jelentés gyanánt kell

venni ezt a kötetet — huszonötödik kötet — hát így a történelmi visszapillantások is indokolva vannak s nem tűnnek fel akképen, mintha a multtal szembe állítva a jelent, annak rovására menne a mai idők díszerele.

A kötetre még visszatérünk.

A bankszabadalom megújítása ügyében — mint újabbán Bécsből jelentik — a jegybank vezetősége állandóan folytatja tanácskozásait. A bank vezetősége e tanácskozások folyamán egészen új javaslatokat dolgoz ki a két kormányhoz való előterjesztés végett. Ez új javaslatok alapján aztán még ebben a hónapban újra felveszik a tárgyalásokat.

Magyar hivatalok román munkája. A földművelésügyi miniszter értesítette az összes közlekedési vállalatokat, hogy a Romániába irányuló allatküldemények magyar nyelvű marhaleveleit, mielőtt az allatküldemények magyar nyelvű marhaleveleit, mielőtt az allatok romániai területre lépnének, a határszelen működő m. kir. belépő állomások hiteles román fordítással fogják ellátni és a marhalevél egyes rovataiban levő adatokat a magyar szöveg alá írt román fordítással fogják kiegészíteni.

Vajjon a romániai hatóságok tettek-e intézkedést az iránt, hogy a román nyelvű okmányokat a saját közegek magyarra fordítsák? Nem hallottunk erről semmit, pedig erre sokkal inkább volna szükség, mivel nem mi Romániát, hanem Románia bennünket áraszt allatküldeményeivel. A reczíprouczításra feltétlenül igényt kellene tartanunk.

A „kurai biráskodás“ és a felekezetek.

I.

Debreczen, június 15.

Szeretnők, hogy erről a témáról úgy írjunk, mely szerint abban a felületességnek, kivált a gunynak még csak árnya se legyen, mert mind a vallást és annak tárgyait, mind az egyházat és annak

rendeltesét, mind az állami törvényhozás céljait tiszteletreméltóknak tartjuk. De mikor az országgyűlési vitából látjuk, hogy mennyire összezavarják a fogalmakat; mennyire nincsenek tisztában a vallásnak az egyházzal, s ennek ismét az állammal való viszonyával; mindenek felett azon lármára gondolunk, melyet a »kurai biráskodás«-ról szóló törvényjavaslat a lapokban, különösen az ultramontan tendenciájukban keltett... bizony érezzük, hogy »difficile et satyram non scribere«, vagyis nehezen tudjuk elkerülni, hogy a mit írunk, abból egészen kizárjuk a gunyt, annyira, mint óhajtanok, hogy abban mások se érezzék.

A mit mindjárt mondunk, azt meg okoskodásnak fogják tartani, pedig csak szükséges előzmény — a célra, a melyet kitűztünk.

Fel tesszük, fel kell tennünk, hogy a ki vallástól beszél, érzi, hogy az — eredetileg — egyéni érzés dolga, mely szerint a véges és korlátolt ember önelégültségében a végtelen szemléletére és ettől való függési viszonyának érzésére, mintegy önkéntelenül jut, ezen érzés által hagyja magát vezetni; s a mit a látható világban előállni vagy elmúlni lát, a mit közelében, övéiben jót vagy rosszat tapasztal, mindazt a végtelen és változhatatlan erejének, hatalmának tulajdonítja, azért ennek alárendeli magát s életét ezen egyetlenség tetszésének megfelelőleg törekszik irányozni. Ha az embert ezen eredeti, — azt mondhatnók — szüzsés vallásos érzésébe képzeljük, azt fogjuk mondani, hogy az, egészen önkéntes viszonyalkotása a végesnek a végtelennel; s mivel magát az egyetemes részének tekinti: beolvastani is kívánja magát abba, — »a ki minden mindenkben«, a ki egyedül tökéletes, s ez által önmagát is tökéletességre hivatottnak és kötelezettnek érzi sat. s egész életét úgy rendeli, mint a ki »ő benne él, mozog és van«.

Ez az Istenbeni hit, a legelső vallásos érzés kifejezése, s meg volt már az őseimben.

Ha az embert ily hamisítatlan eredeti vallási állapotában el tudjuk gondolni: akkor az ő őseredeti vallásos érzésének s ebben való szabadságának jogosultságát is el kell ismernünk. De ekkor a hány az egyén, annyi a vallás is, s mindenik a ma-

gát tartja legjobbnak, legtükrösebbnek. Azonban éppen e miatt igyekszik terjeszkedni, a magáét mással közölni, másba is vagy belebeszélni, vagy ha hatalomra jutott éppen — beleoktroyni. Az önként meghódolók, vagy meghódítottak aztán — az ember társulási természeténél fogva — életnyilatkozásra törekkeznek — az ugyanazon érzés szerint való társaságává, **vallásos társadalommá** szövetkeznek. — A mennyiben ez a szövetkezés is közös érzésből eredettnek látszik — szintén jogosult.

Hogy ezen ősz vallástársadalmi alakulás csak a patriárhális életbe, vagy az ahoz közel járó kezdetleges emberi életviszonyokba illett be: azt is könnyen elképzelhetjük. A megalakult emberi nagy társadalom életében, midőn részint az elszaporodás, részint különböző fajok, nyelv és nemzetekre osztás szükségessé tette a rendezett államokká alakulást, már nem elég egy-egy vallásos nézet hódítása szerint társulniok az embereknek; hanem az állam saját életvezetésének megfelelőleg megköveteli, hogy a vallásos társulatok ne veszélyezessék vallásos érzésük és életnyilatkozásuk által az államrendet; s csak az olyanokat ismeri el életjogosultaknak, melyek nem ellenkeznek az állam azon törvényeivel, melyeken mint alapokon létezésre nyugszik. E miatt a valás nagyon is kilépett az egyéni, vagy szűk családi körből s egész rendszerré fejtette ki magát, vagyis fejtették ki vagy szerzői, vagy terjesztői, vagy művelői; hogy megmutassák, hogy ők vallják az igazságot, s mint ilyen, bizonyítsák meg magokat az ellenőrző hatalom előtt; mely aztán megtűrje, elismerje, vagy éppen szövetséges hatalomnak fogadja el.

Az ilyen rendszerezett szabályok szerint élő vallásos társadalomnak érdemlik meg, hogy valódi társadalomnak, vagy minthogy mindeniknek etnikai célja van — vallás-erkölcsi testületeknek — egyháza a k n a k neveztesse, tekintessenek; s megfelelő elbáráltban, általában, vagy ilyen támogatásban részesüljenek; mint olyanok, melyek, — az államrendet, létezésre feltételeit, nemcsak nem veszélyeztetik hanem az általok tanított és tanúsított erkölcsi elvek és élet által az államéletet megnevesítik, előbbre fejteni segítik, polgárait a leg-

A „DEBRECZEN“ TARCZAJA.

Az „Arany szarvas“!

Írta: Vértessy Gyula.

Gergely ur háromszor is olvassa az ajtóra felragasztott papírdarabot. Sokgyöse akarja elhinni a ssörnyű hírt. A fekete kereszt szemüvegét is felteszi, hát ha azon keresztül kiolvassa valami vigasztaló dolgot a sorok közül. De mindhiába. A szomorú való egészen bizonyos. Wirth János ur tisztelettel tudatja az ő kedves volt vendégeivel, hogy becsukja a kocsimat.

Nagyon szomorúan hangzik Gergely László az előtt az a rossz ortografiával megírt, rövid értesítés:

»Disztelel tudatog t, ez uraságoknak, hogy több nem adog koszt se nem bor kiméreg.«

Az ajtó be van csukva, még a vasrud is keresztül van rajta fektetve.

Gergely ur még a vasrudat is próbálgatja. Hátha csak tréfa az egész! Őt akarják megtréfálni, a kiről tudják, hogy úgy oda nőtt az »Arany-szarvas«-hoz. Talán valamelyik pajkos czimbora bent is van és most jót nevet a markába, hogy ő itt áll kint a zárt ajtó előtt.

Teremtő istenkém — sopánkodik magában — ha úgy lenne! — Miért fosztanál meg ettől is — hiszen én olyan keveset kívántam tőled.

A nagy gyerekek naiv bizalmával kopogtat újra:

— Csak tréfálnak!

Bekerül az udvarra s benéz az egyik ablakon. A kis étteremben féhomály van, — mert a másik két ablakon be van téve az ablakdeszka.

Az asztalok mind le vannak szedve, s üresen, meztelen állanak ott az órmótlan lábú alkotmányok. Pedig milyen csinosak voltak máskor! Szépen letakargatva fehér abroszoktiszta evőeszközök csillogtak rajta. Ott a sarokasztalnál az ő reádes helyén, a pohár fölött keresztbe volt téve a kés, jeléül annak, hogy az a hely el van foglalva.

Milyen rideg most minden! Mint valami kiürített raktár.

És hova lett Náci? A szép fekete baszus nagy legény, a ki olyan ügyesen és szívesen szolgált ki őt.

Micsoda nap is van ma? Kedd. Eleje kellene jönnie és jelenteni, hogy ma gombaleves van csipetkével. De nem jön ám. Pedig talán sehol sem tudják úgy csinálni a gombalevest csipetkével, mint itt tudták. És a nagy stucziák is hova lettek, a melyekből meleg nyári napokon olyan pompásan esett a szódavizes fröcs. A negyvenesorból. — Hol kap ő ilyen jó bort negyven krajczárért?

— Náci, Náci! mondogatja magában — ez még sem járja, így fogadni a vendéget.

Elmegy az ablaktól s a konyha felé veszi az utját. Végig az udvaron, a sarokba. Jól ismert ut. Az irnok ur vagy husz év óta majd mindennap megtette, mert mint aféle törzsvendégnek meg volt az az irigylet előjoga, hogy kotnyeleskedhetett a konyhában is, ambátor ezek az ő látogatásai nem mindég fo-

gadtattak a legnagyobb előzekenyiséggel Liza asszony részéről.

A konyha ajtaja is be van csukva, de ő mintha most is ott látná a csinos, kis gömbölyű asszonykát, a mint ráripakodik:

— No, mit keres megint itt? Tán be akar állni kuktának? mars, vissza!

Hanem azért mégis mindig sikerült behatolni a szentélybe és szert tenni pompás velőcsontokra.

Hol fog ő kapni ilyen velős csontokat?

A konyha is be van zárva. Hova lett Liza asszony? Egyszerre úgy érzi, hogy nagyon rosszul esik neki, hogy nem látha a kis gömbölyű asszonykát. Pedig sokszor azt hitte, hogy haragszik rá. Nagyon nyeltes perszóna volt és hamarosan kifizetette. Nem nagyon kedvelte! No persze, nem is csoda, hogy jobban szeretett elbolondoztatni a fiatalabb vendégekkel, mint ő vele, a kinek bizony, bizony telni kezd a hold a feje tetején.

Ej, ej, hamis kis menyecske az! Ha beszélni akart volna, mondhatott volna egyet-mást Wirth urnak! De minek? meg aztán lehet, hogy csak tréfából engedte magát megölelgetni az asszony. Látta egy párszor. A folyóson, meg az udvaron sötétben. Egyszer a konyhába is rájuk nyitott, Valami jogász gyerek legyeskedett körülötte. Hamis asszony a Lizi asszony. De hol az őrdögbe lehet?

Érzi, hogy a gyomra is kezd korogni az éhségtől. De azért mielőtt elmenne valahová enni, felőz a gazdához. A ház harmadik emeletén lakik. Bekopog. Haragos hangon válszolják:

— Szabad!

emberibb érzés ápolása által valódi nemzetcsaláddá forrasztják össze stb.

Ez az áldásos élete a vallásos testületeknek — nem e vagy ama dogmai, nem e vagy ama vallás-tudományi tökélyesbb rend-zernek eredménye az államban, hanem a tisztább világgosságra vezérítő szabad emberhez illőbb életet ápoló elvek képző erejével alakított erkölcsi életnyilvánulás által vált tiszteletreméltóvá s az ilyen vallás iránt, ha nemcsak türelmes-séggel hanem pártolólággal is nyilatkozik az államkormány, azzal bizonyosítja adja annak, hogy érzi is, érti is, mi az állam magas célú életének hasznos; mivel a nemes elvek szerint nemes életet élő polgárok képesek az állam életét megnemesíteni, tiszteletre méltóvá és állandóvá tenni.

Jól rendezett, — a szabadság, testvériség és egyenlőség elvei szerint alkotott törvények alapján élő modern államtól nem is lehet félni, egy szintén felvilágosult vallás-elvek szerint képzett, erkölcsi érzést ápoló egyháznak sem; mert mindketten az emberi boldogságnak ápolói. „Isten országa eljövetele” nek munkásai; mindketten átérzik és értik, hogy egyikük sem életcél önmagának, hanem minden előtt, első sorban saját polgárai, az ésszemberiség magasabb és minél tökélyesbb boldogságra fejtése — az élet-cél!

A most létezők közt azonban alig találunk ily magas célra törekvő önzetlen egyházat, mert vagy az államhatalom felett állónak tartja magát, s Isten nevében uralkodni akar az államon is; vagy az állam hatalommal szövetekezve egymás segélyével kölcsönösen uralkodnak, s a többi egyházak elnyomásában tetszelegnek egymásnak; vagy az államtól egészen külön, s megvetve ezt és mindent ami a világból való, sőt ellentétbe helyezve magát az állammal saját ábrándképére függesztve szeméit, elszigeteltségben, egyedül prozelytái számgyarapításában gondolja valósíthatni önfeladatát.

Modern állam ilyenek egyikével sem társulhat, mert magának a világban nem ismerhet el nagyobb hatalmat, még ha istennevében történik is a hatalom gyakorlása; de modern állam, valamely egyházzal együtt sem munkálkodhat a népek elnyomása s kizsákmányolására, mert a mai államok fentartása oly nagy összegbe kerül, hogy abból nemis akarnak az államférfiak osztalékot adni s nincs is miből; végre modern állam, az árnyékban

meghuzódó jelentéktelen vallásos társulatokat nemis tartja figyelemre méltóknak; ha pedig államcélzokkal ellenkező tanokat hirdetnek nyilván vagy titkosan — megvonja tőlük az államterületén létezés és fejlődés feltételeit.

A keresztényen vallás-elvek szerint rendezett egyház lehet csak olyan, mely az embernek megadja és biztosítja azon szabadságot, mely nemesítő hitéhez szükséges modern állam céljait előmozdítja sőt ahoz elvekkal és mintával szolgálhat; de csak hamisítlan állapotában képes erre egy keresztényház is, mely Krisztusi elvekre helyezkedett, s nem uralkodni akar az ur örökségén, hanem vezérítő világgossággal szolgál még a tevelgyőknak is.

— a. — r.

A Bethlen-kollégium szózata.

A nagyenyedi Bethlen-kollégiumnak már évek óta ismételtlen erős küzdelmeket kell vívnia ama támadások és törekvések ellen, a melyek fennállását fenyegetik. Különösen a kolozsvári theologiai fakultás felállítására óta erősödött az egyházkerületben e mozgalom, melynek célja a nagyenyedi kollégiumot működése feltételeitől megfosztani és életet ugyszólván elfojtani. A múlt évben tartott egyházkerületi gyűlés kimondotta, hogy a kollégiumban megüresedett tanári székeket 1895. szeptember 1-én betölti és mégis, e megüresedett helyek máig sincsenek véglegesen betöltve, sőt az áprilisi közgyűlés felfüggesztését éppen az e miatt támadt zajos viták idézték elő.

A Bethlen-kollégium igazgatósága most az erdélyrészi ev. ref. egyházkerülethez felhívó szöveget intéz a kollégium vagyoni és szervezeti integritásának védelmében.

E füzetben a szöveget az előjáróság nevében aláíró Zeyk Dániel főgádnok és Fogarasi Béla jegyző mindenekelőtt kifejtik, hogy ugy a kollégium, mint az egyház érdekében a sok vizsály után a békét óhajtották és óhajtják, az igazgatótanács ma-

gatarát-a egyideig ez óhajítás megvalósulását ígérte ugyan, de azután egyszerre csak megjelent az igazgatótanácsnak az a határozati javaslat, a mely az ápril 11-iki közgyűlésen támadt konfliktus oka lett és a mely a fejedelmi akarat és az országos rendek jóváhagyó egyetértése által létrehozott intézet fölött a halálos ítéletet kívánná kimondani.

Az intézet előjárósága azonban, bár a harcztot sohasem kereste, sohasem békülhet ki azzal a gondolattal, hogy a főiskolának fejedelmi alapító levelében, országos törvényhozáson alapult és majdnem három százados gyakorlat által szentesített jogának és léte-dekeinek feláldozásával járuljon hozzá a béke megszerzéséhez. Most sem az előjáróság volt a békebontó, de le nem térhet erről az utról, melyet a nagy fejedelem alapítólevele, a törvény, a főiskola története kijelölnek.

Felsorolja ezután a szöveget, hogy Bethlen Gábor fejedelem egy millió forintnyi dominiumát egyenesen a kollégium részére adta, hogy intézkedése szerint a gimnázium és a theologiai akadémia szervezőalkotó részét képezik a főiskolának, a mely részeket elszáktantani nem lehet, s hogy a dominium birtokosa nem lehet más, mint éppen az általa fundált kollégium. Hivatkozik azután a többi törvényre, a melyek e rendelkezést megerősítik és elmondja mindazokat az eseteket, a mikor e jogokat az intézetnek meg kellett védenie és meg is védte.

Senki azt a vádat igazságosan fel nem hozhatja, hogy akár a papnevelés szabad szelleme, akár egysége ellen a főiskola valaha vétett volna.

És végső kérdése az előjáróságnak hogy miért akarják a Bethlen-kollégium szervezetét éppen most, a nemzet örömnépén megbontani? Miért ne folytassa a kollégium csonkítatlanul, teljes erőben az ország egyik

Wirth ur ott ül az asztal mellett. Előtte egy korsó sör. Iszik és pipázik.

— Maga az Gergely ur?

— Én vagyok. Hát mi történt?

— Hát mi történt? Becsuktam a boltot.

— Miért?

Küszsa a sörét, öszbeboruló bajuszáról letörli a habot és ugy mondja csöndesen.

— Itt hagyott a Lizi!

— Elment?

— El.

Gergely ur illőnek találja, hogy részt vegyen Wirth ur banatában és szomorú arczot vágva, sóhajt:

Oh, azok az asszonyok!

— A múlt héten vettem neki új ruhát.

Vasárnap a színházban is volt!

— A haládatlan!

Egy darabig mindketten hallgatnak. — Azután a gazda felkel s a másik szobából kihoz két tele korsót s az egyiket leteszi a vendég elé, a másikat maga elé:

— Tessék! Tegnap csapolás ugyan, de jó. Maradt még vagy négy korsóval. Ma már nem csapoltam. Nem is fogok többet.

— Ej, dehogynem! Majd elmulik a bánata! Vagy fogad szakácsnét a konyhába, oszt' rendbe lesz minden.

— Rendbe? Lizi nélkül? Soha!

— Hát szereti?

— Persze, hogy szeretem! Meg azután megszoktam!

Nagy, vörös szemű telefutott könyvelés úgy beszélt tovább:

— Ostobaság volt elvenni! Fialat volt hozzám. Sok vére volt! Számár voltam!

El lehettem volna nélküle, de most már nem tudok el lenni! Végem van. Az üzletet pedig becsukom Nélküle nem ér semmit. Kitud ugy főzni mint ő? Senki. Ki spórol ugy? Senki.

De hát kivel ment el?

— Láttam, hogy a Nácival csókolódzott. Elkérgettem mindakettőt.

— És elment?

— El. De fölirta, hogy hova megy. Azt mondta, hogy tudja, hogy ugy is érte megyek! Honnan tudta?

Öklével lecsap az asztalra:

— Honnan tudta! Vagy olyan semmi embernek tartja az urát, hogy azt hiszi, hogy az utána megy könyörögni!

— Ej, ej, a Nácival?

— Azzal a gazemberrel!

Megiszszák a sörét s azután egy darabig szótlanul ülnek egymás mellett. Gergely ur ajánlja, — hogy menjenek valahová ebédelni:

— Elvégre enni csak kell, akármilyen éri is az embert!

— Van itt szalámi, sajt, sonka tessék!

Feltálat mindent. Gergely ur jóízűen hozza fagó a falatozáshoz.

— Gondoltam én — beszéli azután a sonkacsülők majszolása közben, hogy vigyázni kell az asszonyra. De Wirth ur nagyon bizott benne.

— Eh, dehogynem! Láttam és más-kor is holmit. Nagyon szivesen elbolondozott másokkal. De nem akartam patáliát csinálni

Meg aztán tudtam, hogy becsületes asszony! Most is tudom.

— Hát akkor miért csinált most patáliát?

— Tetszik tudni, ő csinált. Én elkergettem s arra ő is összeszedte magát és elment.

— Aha, hát így volt?

— Így.

— No bizony ezért nem érdemes ezt a szép Arany szarvast becsukni. Béküljenek ki!

— Az ur is azt mondja?

— Igen. Gergely ur is azt mondja. És csakhogy ismét hozzájusson az ő megszokott sarokasztalához, a jó fröcsösökhöz és a velőcsontokhoz, jelenti, hogy Lizi asszonynak nincs párja sehol.

— Egy kicsit könnyelmű, de becsületes. Ő tudja, hogy az.

És Gergely ur, hogy csak el ne vesztse az ő kedves korcsmáját, házasságra is vete-medik:

Kedves Wirth ur, én tudom legjobban. Őszinte leszek önnel szemben. És is szerelmes voltam belé...

— Ki ne lett volna! — mondta lelkesülten Wirth ur! Micsoda zsiros réteseket csinált! És milyen remek, gömbölyű karjai voltak.

— Igen, szerelmes. És hiába! Kinevetett! Még csak a karját sem csókolhattam meg.

— Köszönöm uram, hogy elmondta! Ha még önnek sem engedett! Egy igazi finom urnak. Milyen ostoba voltam. Bizonyára csak tréfáltak.

legexponáltabb, a nemzetiségi áramlatoktól leginkább ostromolt helyén hivatását?

Végül azzal a kéréssel fordul az egyházkerülethez, hogy a betöltendő tanszékekre vonatkozó határozatát fenntartva, azt teljesítse és így lehetővé tegye, hogy az előjáróság és a tanári kar nyugodt munkára fordíthassa erejét, nem pedig egyre csak fenyegetett érdekei védelmére.

Dankó Pista Debreczenben.

Nem mindennapi jelenség az a népzeneész, hogy magyarán mondjuk: az a cigányprimás, ki e hó 16-án és 17-én, azaz holnap és holnapután az »Angol Királynő« szállodában hangversenyt rendez.

Dankó Pista a neve és ismeri egész Magyarország. Annyi gyönyörű népdalát dalolják nálunk is, hogy minden illetékes dalos is ezekkel mulattatja legjobban a hallgatóságot. Dankó nyerte meg a népdal pályázaton, melyet az »Uj idők« A Pósa Lajos Balaton nótáira kitűzött, az első díjat, pedig Lányi Ernő is és sok más jeles zeneszerző pályázott.

Ennek a népzeneésznek teremtő lelke mint egy poeta mondta róla, a dalköltészet legszebb virágaiért hintette végig a magyar földet s a merre járunk-kelünk, csupa Dankó nóta fogad. Igazán eredeti, és tehetség.

Van ennek a zenésznek — ki maga pompásul énekel, híres primás — egy jól szervezett kis társulat, énekesek és énekesnők, kik arra való külső elrendezésben, jelenetekben adják elő a dalrészeket, megkapó háttal.

Halgassa meg mindenki a Dankó Pista nótáit, mert ilyen szívhez szóló produkciókat nem egyhamar fogunk hallani.

Dankó Pista hangversenyének műsora a következő:

I. szakasz. I. szám. Terzett. . . .
„Van-e meg hely? Az »Uj idők« pályázatán dícsérettel nyert pályamű: szövegét írta: Pósa Lajos, zenéjét Dankó Pista; „Felvégi ház, alvégi ház“; szöve. írta Pósa Lajos,

— Na persze! És ebben van vétek? Nem jobb, ha jókedvű, mintha duruzsol egész nap?

— Természetesen jobb! Szegény Lizike!

— Csak ismerje be, hogy igaztalan volt vele szemben. Liza asszony a legbecsületesebb asszony, a kit ismertem. Azért, hogy elbolondozik? Az ilyenek a legjobb asszonyok! És ön megérdemelné, hogy rá se nézzen önre, ezután a rut gyanúsítás után. Fúj, szegényje magát! És ezért becsukni az üzletét, mely huszonhat éve áll fenn! Kompromittálni magát. Azt hiszik, hogy esőbe jutott! S engem is tönkretesz, meg magát is. Én szeretem az ön korcsmáját, ön a feleségét s megis a korcsmát becsukja, a feleségét elkergeti. Ez ostobaság!

A negyedik korszó sörnél Wirth ur is ezen a nézetten van.

— Megfogom kérni, hogy jöjjön vissza!

Lementek. Ndalenat Wirth ur ünnepélyesen lépete az ajtóról a cézudulát:

— Ilyen ostoba gyanúsítás miatt csakugyan nem érdemes kijönni az embernek a kerékvágásból. . .

És este már régi diszében fényelt az »Arany szarvas« s Gergely ur ott ült a maga sarokasztalánál és Náci szolgált ki.

Megütödvé kérdezte Wirth urtól:

— Hát Náci is itt van?

— Igaza volt Lizikének. Elégtételt kellett a szegény fiúnak szolgáltatni, a miért ártatlanul gyanúsítottam. És én férfi vagyok, a ki betudom látni hibámat, ha hibáztam — szólt és sugárzó arccal ment tovább az asztalok között, üdvözölni a többi vendéget.

zenéjét Dankó Pista. „Megmondom én a világoak“; szöve. és zenéjét írta Dankó

2. szám. Solo. Daru madár gyere velem: szövegét írta Pósa Lajos, zenéjét Dankó Pista, énekl. S. Berczik Margit.

3. szám. Duett. »A Rác Pali hegedűje« szöve. írta Pósa Lajos, zenéjét Dankó Pista. »Nem járok én soha uri ruhába«; szövegét és zenéjét írta Dankó Pista, énekl. Érczkövy Károly és Csorba János.

4. szám. Solo. »Busan szőlő«; szövegét írta Pósa Lajos, zenéjét Dankó Pista. »Nyisd ki anyám a virágos« Az »Uj idők« pályázatán első dícsérettel kitüntetett pályamű; szöve. írta Pósa Lajos, zenéjét Dankó Pista, énekl. S. Berczik Margit.

5. szám. Duett. »Jaj be csillagos az ég« szöve. és zenéjét írta Dankó Pista. »Hamis a rózsám« szöve. és zenéjét írta Dankó Pista, énekl. Érczkövy Károly és Sáfány Vilmos.

II. szakasz. I. szám. Solo. »Zug a szélvész, háborog a Balaton. . .« Az »Uj idők« pályázatán 300 koronás első díjjal jutalmazott pályamű Szövegét írta Pósa Lajos, zenéjét Dankó Pista. Énekl. Csorba János, a mintabetyár. — »Piros rózsza tövére. . .«; szövegét és zenéjét írta Dankó Pista, énekl. Csorba János.

2. szám. »Hegedű-solo«. Idegen szerzők-Pista, énekl. az egész személyzet. Töl és Dankó nótákból. — Előadja: Dankó Pista, zongorán kíséri Helvey Gyula.

3. szám. Quartett és duett. »Rám se nézett, mikor én öt megláttam« szöve. írta Pap Zoltán, zenéjét Dankó Pista. Énekl. az egész személyzet. Duo. Pokol-nóta. Szövegét és zenéjét írta Dankó Pista. Énekl. S. Berczik Margit és Érczkövy Károly.

4. szám. Kanász-dal. Szövegét írta Gárdonyi Géza, zenéjét Dankó Pista. — Énekl. Érczkövy Károly és a személyzet.

5. szám. Terzett. »Ennek a kisleánynak. . .«; szöve. írta Pósa Lajos, zenéjét, Dankó Pista. »Piros rózsát tűzöke«; szövegét írta Léva y Ede, zenéjét Dankó Pista. »Azt mondják a kecskeméti leányok. . .«; szöve. és zenéjét írta Dankó Pista. »Hej rózsám, jaj de jó volt. . .«; szöve. és zenéjét írta Dankó Pista. Énekl. az egész személyzet.

III. szakasz. I. szám. Solo. »Lemondás«. Műdal: szövegét írta dr. Léva y Ede, zenéjét Dankó Pista. Énekl. S. Berczik Margit.

2. szám. Solo. Elragadta a galambom a t. Az »Uj idők« pályázatán dícsérettel kitüntetett pályamű; szöve. írta Pósa Lajos, zenéjét Dankó Pista. Énekl. Érczkövy Károly.

3. szám. Duo. a) »Fecske madár, vándor madár. . .«; szövegét írta Pósa Lajos, zenéjét Dankó Pista.

»Szegedében szokása a leánynak. . .«; szöve. írta Léva y Adolár, zenéjét Dankó Pista. »Hej liba. . .«; szöve. és zenéjét írta Dankó Pista. Énekl. S. Berczik M.

b) »Zug a vihar, jajgat a szél. . .«; szöve. írta Helvey József, zenéjét Dankó Pista.

(c) »Csaplárosné aranyvirág« szövegét írta Tóth Kálmán, zenéjét Dankó Pista. Énekl. Érczkövy Károly és Csorba János, a mintabetyár.

4. szám. »A magyarok bejövetele«. Induló. Szerző: Dankó Pista. Előadják Dankó Pista, Mukra Józsa és Helvey Gyula zongoraművész.

Ujdonságok.

* A debreczeni vásár képe. Több fővárosi és helyi lap megírta már azt, hogy Pataky László festőművész, a Debreczen városa által nala 4000 frtért megrendelt deb-

reczeni vásári képet a szó szoros értelmében — elpuskázta, a mi miatt aztán a festményt Dr. Király Ferencz orsz. képviselő, a ki mint Debreczen képvise ője volt kiküldve, nem vette át, hanem egy szakértő bizottság kiküldését kérte, a mely a festményt felülbírálta volna és határozott volna abban, hogy vajjon át kell-e venni a képet Debreczen városának, vagy pedig nem. — Mint most Pataky László festőművésznek a »Budapesti Hirlapszerkesztőségéhez intézett leveléből értesülünk, a város a festményt némi csekély javítani való kikötésével már át is vette. Pataky levele így szól: Igen tisztelt Szerkesztő ur! A Budapesti Hirlap folyó 13-iki számban A debreczeni vásár képe cím alatt a Debreczeni Hirlapra, mint forrásra hivatkozva egy olyan hírt közöl, mely a valóságnak abszolút meg nem felel, Első sorban én Király Ferencz dr. orsz. képviselővel a kép átvételére vonatkozólag soha sem beszéltem és ez ügyben soha sem érintkeztem és így nem is hitetem, hogy a neki imputált nyilatkozatot tette volna. Szakértők kiküldésére nincs semmi szükség, miután az ezredéves orsz. kiállítás igazgatósága (12 napig hiába várva a Debreczen város által jelzett kiküldöttöket) saját megbízottai és országosan ismert szakértők meghallgatásával a képet némi csekély javítás után már régen átvette. Ezek után volt ugyan még Debreczen város polgármestere és pár városi tanácsnoknak némi inkább lokális vonatkozású kívánsága, melyeket miután megkérték rá, szíves-ségből kijavítottam. Budapest, 1896. június 13. Pataky László festőművész.

* A debreczeni főiskolából. A kollégium akadémiai széke a jövő 1896/97-ik tanévre igazgatónak ismételtén S. S. Bétheol. tanárt választotta meg, a ki e lefolyt iskolai évben minden alkalommal jelét adta e hivatalra való rátermettségének. Ugyancsak az akadémia indokolt felterjesztést intézett Kis Áron pü-pökhöz az iránt, hogy a jövő iskolai év, mint az egyetemen, október hó 1-én kezdődjen meg. A gimnázium és praeparandia, tekintettel a millenáris évre, szintén a szokónál később óhajja a tanévet megkezdeni, de legfőképpen csak egy heti halasztást hajlandó engedni, úgy hogy a beiratások szeptember 8-án, veszik kezdetüket s a tanév ünnepélyes megnyitása szept. 14-én fog történni. A Géresi Kálmán tankerületi főigazgatóvá történni kinevezése folytán az egyházkerület elrendelvé, hogy egy egész gimnáziumi tanszékre hirdetessék pályázat, ez legközelebb publikáltatni is fog, még pedig magyar nyelvi irodalom és történelmi szakra. Óhajtsképen fölmerült a gimn. tanári karban, hogy esetlegesen a latin-történelmi tanszak is vétessek fel a pályázatba. Valószínű, hogy ez óhajts terjedésbe megy. Az évvégi vizsgálatok után (jun. 25.) 100 gimnáziumi tanuló megy Budapestre az ezredévi kiállítás tanulmányozására. Vezetőtanáraik lesznek: Elek Lajos, Karai Sándor, dr. Nagy Zsigmond és dr. Varga Balint.

* Miniszteri kiküldött Debreczenben. Mint ma a földmívelésügyi min. miniszter táviratban értesítette a városi hatóságot: Dr. Németh József miniszteri titkár holnap városunkba érkezik. A miniszteri kiküldött azon ügy elintézésében jön városunkba a melyben tudvalevőleg Dr. Kola János országgyűlési képviselő küldöttséget vezetett Dr. Ányai Ignác földmívelésügyi miniszterhez, a mezőéri intézmény megszüntetése végett. Ebben a benyújtott kérvény ügyében érkezik le Németh József miniszteri titkár, a ki a kérvényt aláírókkal bocsátkozik tárgyalásba. Figyelemtetjük tehát azokat, a kik kérvényt aláírtak, hogy a miniszteri kiküldöttel való tárgyalásra megjelenjenek.

* Hírek a városházáról. A központi választmány, ma délelőtt kezdte meg működését a Hungária épületében

levő tanácskozási teremben. V é r t e s s y István főjegyző, h. elnök elnöklete alatt. A jelen voltak serényen fogtak a munkához, a mely valószínűleg a két heti dolgozás után eredményes lesz. — (T a n á c s ü l é s.) Ma délután 3 órakor a városháza nagytermében S i m o n f f y Imre polgármester elnöklete alatt tanácsülés volt, melyen sok apróbb felhalmozódott ügy nyert elintézt. — (A h. n. á. n. á. s. i. v. a. s. u. t. r. é. s. z. é. s. t. á. r. s. s. á. g. i. g. a. z. g. a. t. ó. s. á. g. a.) ma délelőtt 9 órakor a városháza nagytermében G y ö r g y Eudre elnöklete alatt igazgatósági ülést tartott, a melynek több tárgya, köztük igen sok pénztalványozás volt. — (J o g- és p é n z ü g y i b i z o t t s á g i ü l é s.) lesz a hét valamelyik napján, a mi a felhalmozódott tárgyak sürgős elintézésére szükséges is. A gyűlés határidejét ma délután állapítják meg. — (A k ö r h á z i b i z o t t s á g) szombaton délután tartotta meg ülését Simonffy Imre polgármester elnöklete alatt a városháza nagytermében, melynek tárgya a közkörház kenyér és sütemény szükségleteinek szállítására vonatkozólag kötött szerződés meghosszabbítása volt. — A körházi bizottság Cz a b á n Dániel helybeli pék, eddigi szállító alálatának mellőzése véle a közkörház kenyér és sütemény szükségleteinek szállítását S i l b e r m a n Joachimné, és társa A d l e r Ignácznak adta ki, a kik 15%-al olcsóbban vállaltak el a szállítást.

* **Megyei közigazgatási bizottsági ülés.** Ma délelőtt 9 órakor a vármegyeház nagytermében gróf D é g e n f e l d József főispán elnöklete alatt rendes havi közigazgatási bizottsági ülés tartott, E hónapban azért tartják ilyen későn ez ülést, mivel a budapesti országos nagy ünnepélyek miatt az idáig nem volt megtartható. — Az ülés befolyásáról, melynek tárgya a megye egy havi közigazgatási állapotának feltüntetése volt, lapunk holnapi számában részletesen tudósítunk.

* **Diák multság H. Bösörményben.** Vettük a következő meghívót: A H. Bösörményi ev. ref. gymn. végzett tanuló ifjúsága folyó évi június 20-án a főrdőkerben a gymnáziumi és ifjúsági könyvtárak javára zártkörű J u n i á l i s t tart. Védnökök: ifj. S ó v á g ó Gábor főgondnok. Somossy B la polgármester. Tiszteletb. elnök: Kozma Sándor gymn. igazgató r. b. elnök Butyka Boldizsár gymn. tanár. Kovács Andor pénztárnok. Rutkay Kálmán ellenőr Paksy Károly jegyző. Rendezők: Budaházy László, Csizsár Sándor, Frank Dezső, Gödény László, Haas Géza, Kálmánchey Ignác, Kelemen Mihály, Laczak Kálmán, Mérey Sándor, Potoran János, Sárffy Szilárd. Sólom József. Belépti díj: személyenként 1 frt. Család jegy 2 frt 50 kr. Deák-jegy 1 korona. Jegyek előre válthatók a gyógyszerárakban, a könyvnyomdában és este a pénztárnál. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hírlapilag nyugtázza a rendezőség. Kezdeté este 8 órakor Kedvezőtlen idő esetén fedett helyiségben lesz

* **Elhunyt nyomdász.** K o p e c z k i Rudolf nyomdász, ki pár hó előtt jött városunkba, de sorvasztó betegsége miatt munkába sem állhatott, hanem egyenesen a közkörházba ment magát gyógyíttatni, ma meghalt. Mivel az elhalt nem volt tagja a nyomdász egyesületnek, temetéséről a Csokonai nyomda és kiadó r. t. nyomdai személyzete gondoskodott. Ma d. u. temették a közkörház halottas házából.

* **Városi takarékpénztári rendkívüli közgyűlés** volt H-Bösörményben június hó 1-én, melyen kihirdetett a törvényhatósági bizottság azon végzése, melylyel az 1895. évi városi takarékpénztári mérleg jóváhagyatott. Az évnegyedes vizsgálairól szóló jelentés a legnagyobb örömmel vétetett tudomásul, a vizsgáló bizottság mindent a legnagyobb rendben talált, sőt a legdicsegetesebben emlékezett meg a példás ügyvezetésről és rendről. Igazán több figyelmet és méltánylást érdemelt volna az a derék pénztári tisztviselői kar, mely az elárvahodott városi pénztár ügyét jókarba helyezte, mint minő méltánylásban részesült a jutaléknál. A febr.—máj. havi vizsgálatokról szóló jelentések tudomásul vétettek. — A

belybeli ev. ref. egyház templomépítésre s egélyt kér. Utasított az igazgatóság, hogy a 3039 frtból álló felosztás alá kerülő jót alap szétosztására tervezetet készítsen s ebből jusson a templomépítésre is. — A múlt héten kedden d. u. 4 órakor tartott takarékpénztári igazgatósági gyűlés a 3039 frt 50 százalékát a ref. templomépítésre javasolja adani a következő tak. pénzt. gyűlésnek; 15 százalékát a gmuáziumnak. 25 százalékát a gör. kath. egyháznak s 10 százalékát a tak. pénztári tisztviselők jutalékára. Ezt a sovány jutalékot a tisztviselők bizonyára nem köszönik meg. (r. l.)

* **Évzáró vizsgálatok.** A debreczeni izraelita elemi iskolában az 1895—96-ik iskolai évet bezáró nyilvános vizsgálatok a kis-uj-utcza i s k o l a - é p ü l e t b e n a következő sorrendben fognak megtartani: Június 16-án kedden: I. Fiu-osztály. Osztálytanító: Kohut Mór. Vizsgálat-vezető: dr. Szántó Sámuel, helyettese: dr. Balassa József. I. Leány-osztály. Osztálytanító: Schön Riza. Vizsgálat-vezető: dr. Kardos Albert, helyettese: B e c h e r t Manó. IV. Fiu-osztály. Osztálytanító: Lippe József. József. Vizsgálat-vezető: Krausz Vilmos, helyettese: K a t z Jakob. — Június 17-én, szerdán: II. Fiu-osztály. Osztálytanító: Roth József. Vizsgálat-vezető: Sörger József, helyettese: Weisz Sándor. II. Leány-osztály: Osztálytanító: S i m o n o v i c s Dezsőné. Vizsgálat-vezető: Darvas Izidor, helyettese: B a u m Miksa. — III. Fiu-osztály. Osztálytanító: S m i l o v i c s Mihály. Vizsgálat-vezető: dr. P o p p e r Alajos, helyettese: dr. B a k o n y i Samu. Június 18-án, csütörtökön: III. Leány-osztály. Osztálytanító: K u t i Zsigmondné. Vizsgálat-vezető: F a l k Lajos, helyettese: dr. P o p p e r Mór, IV. Leány-osztály. Osztálytanító: K u t i Zsigmond. Vizsgálat-vezető: D r u c k e r Mór, helyettese: B i e d e r m a n n József. V—VI. Leány-oszt. Osztálytanító: S i m o n o v i t s Dezső. Vizsgálat-vezető: R e i c h m a n n Armin, helyettese: H i r s c h f e l d Armin. Június 19-én, pénteken évzáró ünnep. A vizsgálatok és az évzáró ünnep d. e. 9 órakor kezdődnek. Az előjáróság, iskolaszék és képviselőtestület tagjait, szülőket és iskolabarátokat kérjük, sziveskedjenek a vizsgálatokon minél nagyobb számban megjelenni. Debreczen, 1895 június 12-én. A z i z r. i s k o l a s z é k.

* **A lengyelek nem jönnek.** A lebergi dalegylet tagjai a debreczeni dalegyletnek írtak, hogy testületileg jönnek Debreczenbe. A debreczeniek már meg is választották a bizottságot, mely az ünnepélyekre előkészületeket tegyen. Mint értesülünk, a l e n g y e l e k k i r á n d u l á s a e l m a r a d mert a három dalegylet tagjainak nagy részét behívták nagy gyakorlatra és így teljes dalárdával — mint a hogy ők szerették volna — nem jöhetnek. Mikor köszönetet mondtak a kilátásba helyezett szives fogadtatásért és vendéglátásért, egyben kérték, hogy ezt a jóakaratot a lebergi dalegylet jövő évi látogatására is tartsa fenn.

* **Kinevezés.** A budapesti kir. ítélő tábla elnöke T a k á c s Aurél végzett joghallgató, Takács Ferenc debreczeni ügyvéd és jogakadémiai tanár fiát, ki iskoláit itt végezte — a budapesti kir. ítélő tábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **A debreczeni izr. iskolaszék és a német nyelv.** A debreczeni izr. elemi iskolában, melyet germanizálással s majdnem hazafiatlansággal vádoltak a minap, midőn szembeállott a közigazgatási bizottságnak egyrendelével, a jövő iskolai évtől kezdve nem lesz kötelező tanítvány a német nyelv. — Ezt a határozatot hozta egyhangulag az iskolaszék f. hó 12-én tartott ülésében dr. B a l a s s a József és

dr. B a k o n y i Samu iskolaszéki tagok indítványára és így megmutatta az iskolaszék, hogy a mit illetéktele n parancsára megtagadott, azt a l e g n a g y o b b k é s z s é g g e l t e l j e s i t i s a j á t e l h a t á r o z á s á b ó l. — Most már csak az volna a kívánatos, hogy a jőpéldát kövessék más felekezeti iskolák is Debreczenben, melyek közül egyikben-másikban szintén tanítják a német nyelvet.

* **Birtokosok figyelmébe.** Mindazon birtokosok, kiknek tulajdonában oly területek fordulnak elő, melyek részben kiélttségüknek, részben kőgörgeteges meredek, vagy vizmosásos voltuknál fogva, avagy a szél által könnyen hordható homok és laza talajok miatt mezőgazdaságilag okszerűleg, vagy csak igen nagy költséggel és csekély jövedelemmel kezelhetők, vagy a talaj veszélyeztetése nélkül általában meg sem művelhetők és így közgazdasági szempontból a talaj megkötése, termőképessé és jövedelmezőbbé tetele miatt beerdősítésük szükséges — felhívattak, hogy ezen földrésztükre vonatkozó és az erdő törvény 165. és 177. §-saiban foglalt rendelkezések végrehajtásához igényelt adókat a járási főszolgabírák, rendőrkapitányok, illetve körjegyzőségeknél díjtalanul átvehető nyomtatvány úr'ap rovataiba 3 hó alatt a tényleges állapotnak megfelelően vezessék be, ezen hatósági közegek útján 3 hó alatt a közigazgatási erdészeti bizottságnak terjesszék be.

* **Hírlapirodalom.** *Ermelléki közlöny-czim alatt indítottak Er. Minálfaiván heti lapot, melynek egyik szerkesztője K u t i Zsigmond lapunk ismert munkatársa. A lap első száma e hó 13-án s a millenniumi ünnepekre való tekintettel, nemz tisztin kértben, díszesen kiállva jelent meg. Szép sikert kívánunk az új lapnak.

* **Díjlövészet.** Június hó 14-én tartott lövészetet díjat nyertek: legjobb mélylövessel Fodor József 4 koronát, legtöbb körlövessel Fürst Ödön 2 koronát.

Táviratok.

— Távirati tudósításunk. —

O r s z á g g y ü l é s.

Budapest, június 15.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Berzeviczy Albert.

Kormányrésztől jelen vannak: Erdély, Perczel, Fejérváry br.

A kuriai biráskodás részletes tárgyalásánál az ellenzék részéről V ö r ö s János, H o r a n s z k y Nándor, S i m a Ferencz és mások több módosítást adtak be, a t ö b b s é g azonban a n a g y o b b b á r l e s z a v a z t a ö k e t. Ekkor felállt S i m a F e r n e z s b e j e l e n t e t t e a z o b s i r u k c z i ó t a m a g a é s a z e l l e n z é k n e v é b e n.

U g r o n Gábor mondjárt meg is kezdte: megolvastatta a képviselőket s a Ház nem volt határozatképes; az ülés végén S m a újra megolvastatta a szavazókat; ismét nem voltak százan.

Ujra felfüggesztették az ülést, s mire Berzeviczy elnök megnyitotta, $\frac{3}{4}$ kettő volt, Ekkor aztán a vitát elhalasztottak s az ülés véget ért.

A sajtókongresszus.

B u d a p e s t, június 15. A Debreczen ered. táv. M a d. e. nyitottak meg a nemzetközi sajtókongresszust; jelen voltak: B a u f f y, W l a s s i c s Daniel, Darányi miniszterek Lobkovicz hadtestparancsnok, Kossuth, Jókai, Wekerle képviselők stb.

Rakosi megnyitója után W l a s s i c s üdvözölte a kongresszust a kormány, Rath főpolgármester a főváros nevében. — A kongresszus nevében S i n g e r Vilmos a nemzetközi bizottság elnöke mondott köszönetet. Azután az osztályokat és csoportokat választották meg s a mai ülés véget ért.

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár. nyitva kedd, csütörtökön és szombaton este 6-7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3-6 óráig.

A kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3-5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10-11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 3 órákor ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A debreceni kir. járásbírósnál szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz **kedden és pénteken** d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden **szerdán.**

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11-12 óráig.

Múzeum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10-12-ig.

A Gönczy-egyesület „Otthona” a kereskedelmi akadémiá palotájában.

Terjed a felekezetenélküliség.

Debreczen, június 15.

Szomorú hírek érkeznek a magyar Alföldről, a józan magyar nép köréből. A felekezetenélküliség terjedését jelentik több helyről, a sok magyar földművelőt megfélemlítették, elámitották s rávettek arra, hogy elhagyják hitüket, lemondjanak vallásukról s felekezeten kívül állóknak jelentsék magukat. Mintha rendszer volna ezekben a sajnálatos eseményekben, mintha nem a véletlen műve volna, hogy most annyi szegény, kevésbé felvilágosult ember él kétes értékű jogával, melyet a törvény, elég helytelenül, megadott neki, habár intenciója aligha volt az, hogy éppen ezek a szegény parasztemberek éljenek vele. De hát megtörtént, mit sokan előre láttak, megjövendöltek: azok vesztették el maguk alól az erkölcsi talajt, a kik ezen a talajon érezték magukat a legbiztosabban. A vallásban, hitben talált mindig vigasztalást a magyar földművelő ember fáradtságos munkája közben, a templom és iskola volt az a hely, honnan erőt és lelkesedést vett további küzdelmeihez, nélkülözéséhez, melyek, fájdalom, a föld népénél elég gyakoriak.

Tavolról sem kell mindjárt kétségbeesni, elkeseredni az események miatt, utóvégre az átterések eddig csak sporadikusan tapasztalhatóak, de ezek a jelenségek mégis elszomorították, mert azt mutatják, — hogy a veszedelem meg van. Nem szabad kicsinyelni a veszedelmet, az elbizakodás, nemtörődomség a legártalmasabb ott, hol a lélek viágáról van szó, hol az emberi erkölcsök vannak kockán. — Hiába mondják, hogy még csak egy-két helyen történtek tömegesen kilépések; baj az is, hogy ezek megtörténtek, de arra kell törekedni, hogy a felekezetenélküliség tanának ne akadjon meg több követője.

Hisz azok a szegény parasztlak, kik most vagy oktalanságból, vagy a szocialista izgatók bujtogatására határozták magukat a végzetes lépésre, ezek a szegény emberek bizonyára alig tudják felfogni a felekezetenélküliség értelmét, ők nem valami „elv-cból, „meggyőződés-ből” hagyják oda hitüket. A legtöbb talán, mint felekezetenélküli is imádja Istenét, az erkölcsi rendet azonban így is megbontotta, veszélyeztette.

Egyik-másik helyen az egyházi adót találták nagynak s az birt rá némely embert, hogy felekezetenélküli legyen. — Így történt Gyulavári községben, hol egyszerre huszonöt lélek lépett ki a református egyház kebeléből s vallotta magát felekezetenélkülinek. Pedig az egyházban legkevésbé sem magas az adó, legutóbb szép templomot is építettek, a melyben ezer más hió dicseri az Urat. A huszonöt embert is a tudatlanság ösztönözte, csak az rémlett előtük, hogy könnyű szerrel megszabadulhatnak a csekély egyházi adótól is, mindössze néhány nem is terhes formáságon kell átérniük. — Vajjon nem lehet még több ember ilyen téves és rosszlékű gondolatban, nem folytathatódik-e még a kilépések sorozata, ha preventív intézkedésekről nem gondoskodnak azok, kiknek ez a feladatuk, kötelességük.

Más helyen a szocialisták izgatására

vallották magukat földhöz ragadt szegény parasztlak felekezetenélkülinek. Aradon egyszerre tizenkilenc család lépett ki egyháznak kötelekéből, mindnyájan a szocialisták bujtogatására. Hódmező-Vásárhelyen meg ép-penséggel formális gyűlésen határozták el a szocialisták, hogy felekezetenélküliek lesznek és elhatározásukat anyagi érdekeikkel indokolták. Természetesen a szocialista izgatók ott működhetnek legeredményesebben, a hol kihalt a jó érzés, a hol a nemes erkölcs helyébe a rosszul felfogott anyagi érdek lép.

Véget kell tehát vetni a bujtogatók általomosságának, szóval, érvelni kell ha'ni a népre, hogy ne térjen le az erkölcs útjáról, hogy ne vezesse magát félre lelkiismeretlen emberek rosszakarú törekvéseitől. — A magyar nép mindig értelmes volt, megtudja majd most is különböztetni a jót a rossztól az igazat a hamisságtól. — Csak meg kell magyarázni a népnek, mi a jó, mi az igazság.

Katonai közegészségügy.

A hadsereg közegészségének állapota nem szolgálhat zsinórmértékül az általános közegészség megítélésére, mert itt is, amott is mások a viszonyok. A hadseregben csupa ép, erős testalkatú fiatal egyén szolgál, legkedvezőbb higiénikus viszonyok közt; a katonák folyton orvosi felügyelet alatt állnak és a legcsekélyebb baj esetén azonnal orvosi kezelésben és gondozásban részesülnek. E kedvező tényezők dacára azonban a közegészségi viszonyok hadseregünkben még sem a legjobbak, a minek okát mindenekelőtt a katonai élelmezés hiányosságában kell keresnünk.

Élelmezés dolgában ugyanis ott áll hadseregünk ma is, a hol azelőtt husz-harmincz évvel állott. Pedig hadseregünk ma már nem az, a mi volt az általános hadkötelezettség behozatala előtt. Nemzetünk színe-java, fiataliságuk zöme képezi most a hadsereg rendes állományát. Ha azelőtt a paraszt és az alsóbb neosztály szolgáltatta a legnagyobb kontingenst, ma már a polgári elem is jelentékeny számban van képviselve a hadseregben. És ezen elem jobb élelmezéshez van szokva, mint divik a hadseregben. Minőség dolgában nincs ugyan semmi kifogásolni való, mert a katonák maguk veszik az első kézből és gondoskodva van arról is, hogy csakis a legjobbat szerezhessék be. De a mennyiség nem elegendő. Egyszeri evés napjában nem elegendő a kettő, sőt háromszori evéshez szoktatott fiatal embereknél. És ez kulforrása sok bajnak.

A fiatal katonák, a ki a kaszárnyában nem elégítheti ki ehszükségletét, a kaszárnyán kívül teszi azt. De minthogy anyagi körülményei rendszeren korlátozottak, csak oly szurogatumokhoz folyamodhat, a melyek olcsók, az olcsó elemi szerkek pedig nálunk rendszerint nem felelnek meg a közegészség követelményének. Különösen nyáron a sok érelten gyümölcs élvezete, kimondhatóan káros következményekkel jár. Látnak is, hogy a nyári hónapokban a beteg katonák nagyobb része emésztési szervi bántalmakban szenved.

Könnyen lehetne ezen a bántalon segíteni, ha katonáinknak vacsorát adhatnánk. Számtalanszor hangzott fel már ezen kérelem a delegációkban, de Krieghammer hadügyminiszter az idén sem adhatott teljesen megnyugtató választ, az ezen ügyben hozzáintézett kérdésekre. A hadügyminiszter ugyanis az osztrák delegáció albizottsági ülésében e kérdést illetőleg odanyilatkozott, hogy a mindennapi vacsora rendszeresítését ő is kívánatosnak tartja, de hogy ezt nem viheti keresztül más tettelek rovására, különben pedig a pénzügyi szempontokra kell tekintettel lennie. Egyelőre megtörtént az első lépés, a hadsereg vezetésére figyelemmel lesz a vacsorának mindennapra való behozatalára. Teljes mértékben mellányoljuk a hadügyminiszter abbéli törekvését, hogy komolyan számolni akar az ország pénzügyi helyzetével, de a katonai élelmezés javításának és tökéletesítésének kérdé-

sét oly fontosnak tartjuk, melynek mind-mind egyéb szempont, még a pénzügyi is, feltétlenül alárendelendő.

Egy másik káros tényezője katonai közegészségünknek a rossz cipő. Nagyon sok katonát vont el a szolgálattételtől a cipő okozta láb-földörzsölés. Miért nem hozzák be hadseregünkben is a vászondőzseprűt?

A francia és az angol hadseregben az ezen anyagból készített cipő kitűnően bevált és jelen sorok írójának több évi tapasztalatai szerint jobb cipő a katonaságnál, mint az erős vászondőzseprű, nem is képzeltető A klimatikus befolyások ellen is jobban lehetne védelmezni katonáinkat, s ezért a téli időszakban melegebb ruhákkal kellene őket ellátni. A hivatalos statisztika ugyan is azt mutatja, hogy tavaly októbertől márcziusig 614 figyelmeztetés fordult elő, tehát 22 pro mille. És most nézzük a hivatalos számokat: Hadseregünk átlagos békeállományú létszáma 278.203 ezekből 1894-ben megbetegedett 231.705, aminek magyarizátát abban kell keresnünk, hogy egy és ugyanazon ember többször számítottak, ha többször megbetegszik. 96.720 katonára lett kórháziilag kezelve.

A legtöbb beteg volt a műszaki ezredeknél, a mi a dolog természetéből folyik, mert ezredek katonái vannak leginkább kitéve az időjárás befolyásainak. Ezen ezredeknél a halandóság is nagyobb. Ingadozik 88-tól egész 45.1 per mille. Igen nagy a betegapórási napok száma ugyanis a kórházakban 2.860.380, ezeken kívül pedig 1.120.338; úgy hogy átlag minden a hadseregben szolgáló katonára 1894-ben tízenegyszer napig volt beteg.

Legkevésbé beteg volt Pozsonyban 31 per mille, legtöbb Lembergben 46.

A fentemlített 231.836 beteg közül 210.480 tehát 907 per mille meggyógyult. 1021 tehát 4 per mille meghalt. 20.335 pedig vagy szabadságot vagy pedig végképp elbocsátottak.

Érdekesek a nemzetiség szerinti megbetegedési viszonyok.

A magyar katonáknál van a legkevésbé beteg, a legjobb gyógyulási arány, de a leg-hosszabb átlagos gyógyulási időtartam. Német katonáknál van a legkevésbé kórházban fekvő beteg, legkisebb halandóság és a legkisebb gyógyulási időtartam.

Lengyel katonáknál a legnagyobb halandóság és legnagyobb beteg létszám.

Ruthén katonáknál a legtöbb beteg és a legtöbb kórházilag ápolt beteg.

Oláhok legkevesebbet szenvednek. Szomorú jelenség az öngyilkosságok nagy száma, 1894-ben 288 öngyilkosság és 99 öngyilkossági kísérlet fordult elő a hadseregben. Végképp leiratott a létszámból 1894-ben 23.511 és pedig 16.892 felül vizsgálat folytán, 5649 pedig meghalt.

Megelégedéssel konstatáljuk, hogy a halandóság hadseregünkben mindinkább kisebb lesz. Míg 1878-ban minden ezer katonára 125 meghalt, az utolsó kimutatás ezen száma 9-re apadt.

Teljes elismerést érdemelnek hadseregünk közegészségi közegei azon buzgó-ágért és szakavatottságért, melylyel a megbetegedési okokat kifürkészni és helyes prophylaktikus rendszabályok életbeültetésével sok fertőző betegséget csirájában megfojtatói iparkodnak. Daczára annak, hogy 1894-iki április hóban a kolera már Oroszországban dühöngött és már Galiciában is szedett áldozatokat, mégis a galicziai nagy manőverek alatt csakis tizenhárom korela eset fordult elő.

A rossz ivóvíz és a kedvezőtlen talajviszonyok a katonaságnál is éreztetik káros befolyásukat. A hastífusz sok áldozatot követelt. Daczára azonban a sok kedvezőtlen tényező behatá-nak, mégis örömdetes javulást s komoly haladást konstatálhatunk a katonai közegészségügy terén s erős meggyőződésünk, hogy élelmezés javításával még gyorsabb és általánosabb lenne ez a haladás és javulás.

J. I.

Különfélék.

Kedves gyermek. — Tudod, mama, azok az urak, a kik a papánál látogatóba vannak, azt mondták, hogy én vagyok a világ a világ legkevesebb és legokosabb gyermeke. — Igazán? Talán elszavaltad nekik verseimet, a melyekre tanítottalak? — Nem... sőt ellenkezéleg, azt mondták, hogy éppen azért vagyok nagyon kedves és okos, mert vonakodtam elszavalni.

Ez is bók. Egy fővárosi lakos a minap megkapta a Ferencz József-rend lovagkeresztjét. Az üdvözlő táviratok közt volt a következő is:

„Szívemből gratulálok, kedves lovag. Ideje volt, hogy annyi barom után te rád kerüljön a sor.”

A telegrafáló barát bizonyára azt hitte, hogy hízeleg az új lovagnak.

Enyhítő körülmény. Ü g y é s z: Sulyosbító körülménynek kell tekintenem hogy a vadlott szemétyvillával ment neki a gazdájának. V á d l o t t: De megkövetem tiszta voltam!

A kántor bójt. Egy szombati napon bójteledeit látalt az ujdonsült menyecske az asztalra.

— Hát ma miért eszünk bójtöset? — kérdezi a gazda, midőn a mákos mácsikot megpillantotta.

— Azért lellem — felelt a menyecske. — mert ma kántor bójt van.

— Hátszen nem vagyunk mi kántorok, hogy ma bójtöljünk!

Szánédós félreértés. Utazó: Ajánlom ezégem árúit...

Kereskedő: Köszönöm nem kell.

Utazó: Kifűnő lakcipőkben utazom.

Kereskedő: Rosszul teszi ilyen kutya időben... Megfog hülni.

N e m!

A minap az egyik bécsi zsinagógában szokatlan jelenet folyt le. Egy a bécsi Lipót-város köreiből előkelő család nevelőnőjét — a ki magyarországi származású — a család egyik özvegy férfitörkone ez év elején nőül kérte.

A nevelőnő szegénysorsu szüleinek kényeszerítő rábeszélése folytán igent mondott kértőjének. A házasságkötés mult hó egyik délutánjára volt kitűzve.

A házasságkötésre a meghívott vendégek és ismerősök a zsinagógát színüllig megtöltötték s türelmesen várták a jegyeseket, a kik soká kestek. Jó félóra mulva végre meérkezett a jegyes pár,

A szertartás megkezdődött; a rabinus szép, lendületes beszédet mondott a hitvesi szeretetről, hűségről, a családi boldogságról, volak, a ki halgatták, de a legtöbben a menyasszonyt nézték s különösen a leányok sutlolták, hogy a menyasszony igen boldog lehet, mert az arca szokatlan izgatottságot árult el.

A kérdésekre került a sor. A rabinus a férfit kérdezte előbb, a ki megilletődött boldogsággal felelt a kérdésekre; azután jött a menyasszony: szereti ön K. J. urat? A menyasszony halálsápadtan hallgat néhány másodpercig s azután vérbe borult arccal határozott, erős hangon mondja: N e m!

A rabinus természetesen megszakította a szertartást.

A közönség hűledezve nyitott utat a menyasszonynak, a ki egyik jelen volt férfi törkone karjára támaszkodva sietve hagyta el a zsinagógát. A vőlegény, násznépe s a közönség csak azután távozott el, mikor magához lért a kellemetlen melepetésből.

A kíváncsi asszonynép kísütötte a végzetes n e m okát. Szerintük azért mondott nemet a nevelőnő, mert megtudta, hogy jegyese rosszul bánt első nevével.

CSARNOK

Hullámok közt.

Regény két kötetben.
Irtá: CSENGEY GUSZTÁV.
Második kötet. 87

Az áruló kelepczébe jut.
(Folytatás.)

— No? — kérde az oda benn lévő alakos, — megtörtént?

— Meg. Akasszátok fel a kutágasra.

— Még nem, szolt közbe a nő, előbb hirt kell vinned az éji hollónak. Siess. Az istállóban készen áll lovad. Ha a fiézkót az éji holló föl akarja akasztatni, szeretném, ha mentől előbb megtörténnék, mert a komikusnak reggelig tisztulnia kell társaival.

— Az ördögbe — kiáltott most egyszerre Ottó; minek hagyátok nyitva az ablaktáblákat? Mikor a konyhaajtón beléptünk, azonnal be kellett volna tenni. Még ide esal valakit a gyertyafény.

— Örünk vigyáz oda kinn; mondá a nő Ottónak, aztán intett neki:

— Menj, siess!

— Eh! mondá kedvtelenül Ottó, — mit késünk? akasszátok föl. Minek ez a czeremonia? Én nyargaljak be a városba és ismét vissza azért a szóért, a mit már ugy is tudok, hogy igen. Mondom, felkötni.

— Menni fogsz! szolt a nő parancsoló hangon. Az éji holló azt parancsolta, hogy hirt vlyünk neki és ennek így kell lenni.

— Jól van, Teréz, — felelt Ottó kelletlenül, — megyek, de bolondság az egész, mert függni fog.

— Még egyet! — szolt meg most a komikus — tudasd az éji hollóval, hogy Villám siessen. Tul vagyunk az éjfelen. Minden perc drága.

— Jó! mondá Ottó, ezzel kisetett, lóra veté magát és vágtatott vissza a városba.

Teréz ezalatt mosdótálat vett elő, levette fátyolos kalapját s mosakodni készült.

— Mit csinálsz? kérde a komikus; — el akarsz hagyni? hisz neked látnod kell az éji holló írását, mert egyedül te ismered azt.

— Maradok, mig Ottó visszatér; de az álareszra nincs többé szükségem.

Ezzel lemosta arczáról a festéket. Ezalatt a komikus is levette ősz haját és szakállát, beintett egyett a kinn lévők közül s kérde:

— Készültök?

— Már készen vagyunk; felelt a guerilla, mutatván vértés öltözetét.

A komikus most vértés hadnagnak öltözött át.

Malvine szerelme.

Egy óra mulva a feloszlott estély után csendes volt a tábornok lakása. Mindenki mély álomba merült. Csak a kapuban, belül lappangott még egy sötét alak. A csillagatlan éjnél csak ez az alak volt sötétebb.

Most kívül egy új alak lépett a kapuhoz s halkán megkopogtatta. A kapu nesztelenül nyílt fel, nem volt kulcsal bezárva. A belső alak suttogva szolt meg:

— Pszt! mikor szól a hegedü legszebben?

— Mikor a szív szolal meg rajta.

— Jer velem.

A találkozó különféle szobákon mentek keresztül, áthatlan sötétség vette őket körül mindenütt, végre megálltak egy szobában.

— Itt az asztal, tapogasd meg, szolt a vezető, rajta a lámpa, a mellett gyújtó szer, most itt hagylak, te gyujts világot, aztán vedd fel valódi alakodat, ugy akarok ma szemed közé nézni, a milyen vagy, oly daliás, oly nemes! A pamlogon van honvéd ruhád, melyet nekem adtál emlékül. Ha készen vagy, szolj fenhangon, akkor bejövök.

(Folyt köv.)

Közgazdaság.

Ingtatlanok forgalma.

— A debreczeni kir. törvényszék telekkönyvi osztály nál. —

1. Bányai Péter veszi Bányai István és nejétől ennek ondódi földjét es 1379. sz. a. házat 10000 frtéért.

2. Nagy Farkas és neje veszik Tömöri Gábor és nejétől ezeknek 3631 sz. a. házas telküket 1400 frtéért.

3. Möldner József és neje veszik Veréb Imrétől ennek 2073 sz. a. házas telkét 4500 forintért.

4. Tar József és neje veszik Tokaji Mihályné szül. Oláh Sárától ugysis mint k. k. gyermekei természetes és törvényes gyaumjától ezeknek a debreczeni 1217 sztjkvben foglalt ingatlanukat 1000 frtéért.

5. Szücs Sára özv. Kis Károlyné veszi Nagy Bálintól ennek 173 sz. a. házas telkét 2475 frtéért.

6. Irsay Miklós és Király Iona veszik Vágó Károlytól ennek ujkerti szőlőjét 3000 forintért.

7. Pinczés János és neje veszik özv. Deák Mihályné Kuttmann Juliánától ennek 7141 sz. a. házat 7600 fortét.

8. Kristóf János és neje veszik Nagy Gábortól ennek ujkerti szőlőjét 950 frtéért.

9. Péntek István és neje veszik Beke Mihálytól ennek 2818 sz. a. házas telkét 2000 forintért.

Budapesti gabonatözsde.

június 13.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

B u s a	kilós	Ar 10 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	75	—	76	—
„	77	6.65 6.80	78	6.70—6.85
„	79	6.70 6.90	80	6.35—7.60
Tiszavidéki ó	75	—	76	—
„	77	6.70 6.80	78	6.75—6.90
„	79	6.75 6.90	80	6.90—6.95
Pestvidéki ó	75	—	76	—
„	77	6.70 6.90	78	6.75—6.85
„	79	6.90 6.95	80	6.85—4.95
Fehérmegyei ó	75	—	76	—
„	77	6.65 6.75	78	6.75—6.85
„	79	6.80—6.90	80	6.9—6.95
Bácskai „	75	—	76	—
„	77	6.75—6.85	78	6.80—6.95
„	79	6.90—7.00	80	6.95—7.05
Észak magy. „	75	—	76	—
„	77	—	78	—
„	79	—	80	—
		Min. hekt.-ben		Ar kilógram.
Rozs elsőrendű új		70—72	6.30	6.35
„ másodrendű „		—	6.25	6.30
Arpa takarmánynak „		60—62	4.40	4.70
„ égetni való —		62—64	0.90	0.90
„ serfözdei —		64—66	6.15	6.50
Zab — új		39—41	6.10	6.40
Tengeri bánsági — új		—	4.10	4.15
„ más nemű „		—	4.—	4.05
„		—	0.—	0.—
Repeze bánsági		—	0.90	0.90

Kőbányai sertés-piacz.

június 13.

Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű Öreg nehéz (páronként —400 klgon felüli sulyban — krig. 2. Öreg közép (páronként 300—400 klg sulyban) — krig. 3. Fialat nehéz (páronként 320 klgon felüli sulyban) — — krig. 4. Fialat közép páronként 251—320 klg.— sulyban 49—50 krig. 5. Fialat könnyű (páronként 250 klgmig terjedő sulyban) — — 48—50 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgon felüli sulyban) 45 krtól 46 krig. Közép (páronként 220 — 280 klgmig terjedő sulyban) 44 45 krig. Könnyű (páronként 220 klgmig terjedő sulyban 43—44 krig SzerLiai 9. Nehéz (páronként 200 klgon felüli sulyban) 48—49 krig. 10. Közép (páronként 220—260 kgr. sulyban) 45—46 krig. 11. Könnyű (páronként. 220 klgmig. terjedő sulyban 44—45 krig. Sertés létszám 1896 évi júni hó 11-ik napján volt készletben 8926 drb. 1896. június hó 12. napján felhajtott — drb. 1896 június 12. napján elszállított 9 drb. 1896. évi június hó 13-ik napjára maradt 8917 Sertésforgalom üzletirányzata változatlan.

Foulárd-selyemet 60 krtól 3 frt 35
krig meterenként — japáni, chinai, s. a. t. a
legújabb mintázattal és színekben, u. m. fe-
kete, fehér és színes Henneberg selymet 35
krtól 14 frt 65 kr. meterenként sima, csikos
kockázott, mintázott damasztot s. a. t. (mint
egy 240 különböző minőségben 2000 szín és
mintázattal s. a. t. a megrendelt áru postabér
és vámmentesen a házhoz szállítva, mintákat
postafordultával küld Henneberg G. (cs. és k.
ud. szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba
czimzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra
5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven
rti megrendelések pontosan elintéztetnek. II.

Csőd alatti kiárulás.

Köztudomásra hozom, hogy

GYENES LAJOS

csődtömegéhez

leltározott **női divatárú** u. m.
ruhaszövetek, ruhadiszek,
különböféle szalagok czér-
nák, selymek; gombok, bali
belépők, kész kötények, in-
gek, napernyők, esernyők,
harisnyák kötőpamutok stb.
Továbbá **férfi, nyári, téli és**
torna ingek, gallérok ki-é-
szelők, nyakkendők, sirko-
szoruk, szóval az összes bolti
árúk, — melyek legnagyobb
része

a legutóbbi időben szereztetett be,
a bíróság határozata folytán
folyó évi június 15-től kezdve
Gyenes Lajos üzlethelyi-
ségében a n. é. közönség ígé-
nyeihez képest, kisebb nagyobb
mennyiségben

GYÁRI ÁRON ALÓL

kiárulás útján értékesítettnek.
TÖMEGGONDOK.

Stern József

és Testvére

nagykereskedők

és gyárosok.

DEBRECZEN, Piacz 1584. a „Bika“ szálloda mellett.

UJDONSÁGOK

tavaszi és nyári idényre:

Szövött és kötött áruk.
Női-, férfi- és gyermekharisnyák, keztyűk.
Turista és tornaingek.

Női- és férfi
fehéreneműek, mosó ruhakelmék,
nyakkendők, esernyők.

Szintartó kötő és himző pamutok min-
den minőségben.

Csipke, szallag és diszek stb.

Mindenféle szabó kellékek.

Norinbergi áruk nagy választékban.

KEFE-ÁRUK

háztartási, gazdálkodási és ipari cé-
lokra.

Ecsetek, meszelők, seprők,

ruha-, haj-, fog- és körömkefék,

fésűk, szappanok,

illatszerek, valamint minden e szak-

mához tartozó bel- és külföldi

toilett-cikkek dus raktára.

Fodrász kellékek nagy választékban.

NOVOTNY ANTAL

harang- és érczöntődéje

harangok mindig raktáron vannak. — Költségvetésekkel és képes árlapokkal díjmentesen és ingyen szolgálok.

ajánlja magát a t. cz. közönségnek és községeknek minden nagy
ságu harangok újra, illetőleg új harangok és egész harangzatok
előre meghatározott hangok utáni elkészítésére, újabb modorra sze-
relve, több évi jótállás mellett, vertvas koronákkal, úgy hogy az
így felszerelt harangokat könnyen és többször lehet fordítani, mi
által a harang a megrepedéstől megóvatik.

Különösen ajánlja az általa feltalált

többször kütüntetett, atlyukasztott, szabadalmazott

HARANGJAIT,

melyeknek hangosabb, tartósabb és mélyebb hangjuk van és így
egy 200 Ko. egy ily 260 Ko. haranggal egyenlő. — Ajánlom továbbá
rég harangok vertvas koronáival felszerelését, vertvas-harang állvá-
nyokat, minden nagyságu óraharangokat. — 300 kgr. és azon aluli
harangok mindig raktáron vannak. — Költségvetésekkel és képes árlapokkal díjmentesen és
ingyen szolgálok.

NOVOTNY ANTAL Temesvár, Gyárvaros.

DREHER ANTAL kőbányai serfőzdéjének főraktára **Áron Miksánál** Debreczen.

Mint az előző években, bátorkodom figyelmeztetni a nagyérdemű
közönséget, hogy Dreher-féle üveges **sör csakis** az itt látható véd-
jeggyel ellátott és belajstromozott czimkével ellátott üvegekben kap-
ható **valódi** minőségben.

Dreher-féle hordós ser

kizárólag

a következő helyeken kapható Debreczenben: **Bika**
szálloda (Tatár Gusztáv), **Debreczen sörcsarnok**
(özv. Pattermann Ferenczné), **Korona vendéglő**
(Péter Pál), **Kossuth szálloda** (Sporni Gyula),
Frohner szálloda (Rosenberg Adolf), **Németh**
András vendéglője, Törő Imre vendéglője.

Kiváló tisztelettel

ÁRON MIKSA

Dreher Antal kőbányai serfőzdéjének főraktára.

Nyomatott Hoffmann és Tarsa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.